

SMYSL PRO KRÁSU

Smysl pro krásu musíme v sobě vyvinout jako cokoliv jiného. Uvědomte si, že lidská bytost je jako kouzelná skříňka s poklady plná cenných možností. Nicméně tyto možnosti musí být objeveny, rozvíjeny a používány, jinak zůstanou nepovšimnuty ležet ladem a zaniknou s naším pomíjivým tělem. Chce-li někdo vyniknout jako atlet, musí trénovat fyzickou zdatnost. Když se chce stát tanečníkem, musí se naučit ovládat tělo a vyvinout smysl pro rytmus. To vše je třeba vypěstovat a vycvičit. Na druhé straně pokud někdo necvičí, nevyvinou se mu svaly a nenaučí se kontrolovat pohyby, nebude oplývat fyzickou zdatností. Bude si myslet, že je neohrabaný, nemotorný, slabý atd. Mnoho lidí má o sobě takové mínění a nechce si přiznat, že záleží jen na nich, jací jsou. Všichni víme, že stráví-li člověk jistý čas upoután na lůžko nebo s nohou v sádře, svaly mu začnou ochabovat, a když se pak uzdraví, sotva se belhá. Tento příklad jsem použila, protože každý má nějaké zkušenosti s fyzickým cvičením.

Se cvičením mentálních schopností je to stejné až na to, že „mentální svaly“ jsou méně viditelné. Proto je zanedbáváme a domníváme se, že se vyvinou jaksi automaticky. To není bohužel pravda. **Mentální schopnosti se musí pěstovat stejně jako ty fyzické.**

Lidská bytost se neustále vyvíjí a dotváří. Růst a vývoj jsou podmíněny správnou výchovou a „výživou“ duše i těla. **Důležitou potravou duše je krása.**

Krása tvoří kvalitu věcí. Je to harmonie, půvab a symbolická reprezentace univerzální pravdy, je obsažena v každém stvoření. Podléhá univerzálním zákonům, jejichž účinky na sobě můžeme pocítovat. Naplňuje nás, obohacuje, zjemňuje, zkrášluje, dává nám radost a vzrušení. Jestliže se chceme duševně vyvinout, musíme být obklopeni krásou. Zákony a pořádek, tvořící podstatu krásy, utvářejí naši duši a dodávají jí vyšší hodnotu.

Ošklivost nebo nedostatek krásy způsobuje pravý opak. Drží duši při zemi ve špíně a přizemnosti života na té nejnižší úrovni. Bylo provedeno mnoho studií zkoumajících vliv obohaceného prostředí. Odborníci zjistili, že **děti, jimž bylo alespoň načas obohaceno prostředí**, tj. byly obklopeny obrazy, knihami, uměleckými předměty, hudbou, mluveným slovem a dalšími stimulanty, **rychleji dospívaly a stupeň jejich inteligence se zvýšil**. Vrozené schopnosti se probudily a začaly se vyvíjet. Tato fakta by měli mít rodiče na mysli a zajistit dětem takové obohacené prostředí. Všechno, co dítě obklopuje, by mělo být krásné. Ale to samo nestačí, rodiče musí také děti učit krásu rozeznávat, všimnout si jí a mít z ní požitek.

Jak víme, mnozí lidé chodí kolem krásy jako roboti, nevnímají ji a necítí. Naučit dítě vnímat krásu je opět úkolem rodičů a později školy. Nejlépe zase vlastním příkladem, uvidí-li děti zájem o krásy přírody, umění nebo čehokoli jiného v denním životě (a ve všem se dá najít něco krásného), vyvine se v nich smysl pro krásu samočinně. Ocení krásu barev, tvarů, pohybu, zvuku nebo obsahu slov, naučí se dívat kolem sebe okouzlenýma očima. Krása se stane součástí jejich života, bude jimi prostupovat a utvářet jejich duše a osobnosti.

Pevně věřím, že je velký rozdíl mezi lidmi, kteří vyrůstali obklopeni krásnou přírodou nebo v architektonicky krásných městech plných umění, a mezi

těmi, kdo žili uprostřed ošklivosti, jak ji jen lidé umějí vytvořit. Proto je tak nesmírně důležité, aby se rodiče zodpovědně rozhodli, kde budou své děti vychovávat, a neřídili se pouze sobeckými zájmy. Že někde vydělají víc peněz, nesmí být důvodem, aby jejich dítě muselo žít ochuzeno o krásné a zdravé prostředí.

Vzpomínám si na jeden švýcarský pár z Kalifornie, který prodal svůj pohodlný dům, opustil výnosná místa a vrátil se kvůli dětem do vlasti. Nechtěl děti vydat napospas nezdravým americkým vlivům, které by je ve škole neminuly. Obětoval své materiální výhody za duševní hodnoty, jež v dětech chtěl vypěstovat.

Místo, kam rodiče dítě přivedou, by mělo být vkusné. Domov by měl být plný krásných věcí, které by dítě mohlo obdivovat. Člověk, jenž v takovém prostředí vyrostl, bude mít s největší pravděpodobností vnitřní potřebu obklopovat se krásnými a vkusnými věcmi. Totéž pak bude učit své děti. Podle mého soudu nejlepší způsob, jak obohatit naše životní prostředí, je vychovat lidi s potřebou krásy. Ti se jí pak budou chtít obklopovat a začnou pracovat na nutných změnách ve svém okolí, přeměňovat pracoviště, města a domovy podle svých estetických kritérií. Nikoli proto, že budou tak dobří a hodní, ale nebudou schopni snášet utrpení života v neestetickém prostředí. Odmítnou žít v ošklivých domech a městech, stavěných pro pouhou potřebu uskladnit lidi, jako uskladňujeme slepice v kurníku. Začnou odmítat pracovat v neosobních krabicích bez duše. Jedině jejich neuhasitelná touha po kráse bude schopna změnit bezduchou ošklivost utilitárních měst a moderního prostředí.

Potřeba krásy však musí být zaseta do lidské duše záhy. Jak jsme si řekli, s výchovou je třeba začít už v předporodním věku. Pocity krásy, na nichž

se podílí všechny smysly, zrak, sluch, chuť, hmat a čich, vnímá plod z matky. Lidé regresovaní do předporodní doby vzpomínají na pocity radosti, když matka prožívala něco hezkého. Poslouchala krásnou hudbu, cítila příjemnou vůni, obdivovala něco krásného nebo se jí dostalo milujícího doteku. V té chvíli cítili v těle vzrušení a slastný pocit.

Po porodu se s estetickou výchovou pokračuje: „Podívej, to je krása! Slyšíš tu nádhernou hudbu? Přičichni si, to hezky voní! Sáhni, jak je to heboučké! Podívej, jak si kočička ladně vykračuje. Jaké má krásné pohyby!“ Matka vede dítě zázračnou zahradou života. Upozorňuje na krásy všeho, co lze smysly vychutnat.

Lidé se musí učit oceňovat i vlastní krásu. „Podívej se na sebe, jaký jsi hezký chlapeček, jaká jsi hezká holčička!“ Hlavním prohřeškem rodičů je, že v jakési falešné skromnosti a strachu z pýchy ubíjejí v dětech smysl pro individuální krásu. Tím v nich vypěstují pocity méněcennosti, které jsou později zdrojem problémů, či dokonce chorob. Děti nevědí, že jejich krása není jen zevní, ale že je řízena pocity zevnitř. Nevědí, že jsou částí univerzální krásy.

Na rozdíl od zvířat se lidé mohou krásnými nebo ošklivými stát. Krásnými se stávají myšlením, cítěním, pohyby a péčí o svůj vzhled a zdraví. Rodiče pomáhají dětem rozvíjet vnější i vnitřní kvality. Z každého dítěte se může vypěstovat krásná nebo odporná, zlá bytost. Pokud tedy chceme vychovat novou generaci, která bude chtít být krásná, a ne odpuzující, a bude mít smysl pro krásu tak silný, že přetvoří nynější obraz světa, musíme v dětech od první chvíle jejich existence vychovávat smysl pro krásu. Podle jejich věku a mentální vyspělosti je jim třeba trpělivě vysvětlovat, proč je něco krásné a jiné zas ošklivé, nevkusné nebo kýčovité.

Např. zákazy módních výstřelků u adolescentů

příliš nezmohou. Děti si myslí, že rodiče jsou zastaralí, ničemu nerozumějí a nevědí, co je módní. Proto je třeba vštípit jim estetický smysl tak časně, aby samy odmítaly oblékat se podle vzoru současných hvězd a jiných nevkusných idolů. Jejich kostýmy a účesy se jim budou zdát směšné a hloupé.

Pokud dítě nebo adolescent jde s rodiči na koncert či se účastní jiné společenské události, kam se lidé oblékají formálně, mají dospělí vyžadovat náležitý oděv. V teniskách a džínách může jít na výlet, nikoli do divadla. Prostě odmítneme rebela vzít s sebou a nedovolíme, aby se objevoval v prostředí, kde je zvykem oblékat se podle určitého kódu. Rodiče chybují, když rezignují a dovolí mládeži chodit, v čem chce, a dokonce dětem kupují, co si nadiktují. To je třeba tvrdě odmítnout. Pokud je dítě doma a rodiče ho podporují, musí se podrobit jejich řádu. Netřeba říkat, že řád má být moudrý a ne zkostnatělý a nepružný. Je smutné, musí-li to být vynuceno. Je lépe, když se podaří vštípit dítěti smysl pro vkus a ono pak samo ví, jak se pro určitou příležitost obléknout. Když vidím punkery a ostatní tetovanou mládež oblečenou do kůže pobité hřeby, se žiletkami v nose a vlasy hrajícími všemi barvami, uvažuji, kdo jsou asi jejich rodiče. Takoví jedinci nemusí vždy nutně pocházet z rodin alkoholiků, prostitutek a nevzdělané spodiny, nýbrž z prostředí, které je odjakživa zahrnovalo vším možným – kromě lásky a vlastního času. Je mi těch dětí upřímně líto a zlobím se na rodiny, z nichž vyšly.

Znám mnoho lidí, kteří jen bezmocně krčí rameny. „To je ta dnešní mládež!“ stěžují si. „Nemůžeme nic dělat. Nic jiného by si na sebe nevzal!“ Potomkův pokoj je polepen nejhrůznějšími plakáty. Nikde není vkusný obraz, dekorace, umělecké dílo. Dítě to nepotřebuje, nic mu to neříká. Stereo vydává neartikulované zvuky, až se otrásá dům. Nikdo nemůže

pracovat, natož odpočívat. Dítě odmítá hluk ztišit. Četba není jeho koníčkem. „Takhle to poslouchají všichni,“ utěšuje se utrápený rodič. Zdá se, že není jiné řešení než ohluchnout, nebo se odstěhovat a nezanechat adresu. V Americe vyšla knížka s návody, jak se zbavit teenagerů. Je to humoristické dílo, nedivila bych se však, kdyby někteří rodiče o některých z těchto receptů vážně uvažovali.

Na druhé straně je ovšem také dost naprosto civilizovaných, normálních a zdravých mladých lidí. Jsou pyšní na své krásně a vkusně vyzdobené pokoje, kupují si kvalitní knihy, poslouchají dobrou hudbu, chodí vkusně oblečení a umějí se chovat. Rodiče se nemusí stydět vzít je s sebou do jakékoli společnosti. Nejsou závislí na drogách, nepijí, nekouří, a přesto jsou veselí a umějí se bavit. Jak se tito adolescenti liší od punkerů a těch ostatních? Geneticky nebudou jistě moc rozdílní. Hlavní rozdíl, podle mého názoru, je v rodičích i ostatních vychovatelích a jejich přístupu k výchově. Důležitou roli hraje hodnotný čas, který s dětmi rodiče stráví. Tím nejpodstatnějším je ovšem příklad, jaký jim dávají.